

Korygowanie wymowy głosek [r]

Prowadząc ćwiczenia logopedyczne, należy pomóc dziecku w dochodzeniu do prawidłowej wymowy poprzez uświadomienie brzmienia głoski oraz pokazanie miejsca i sposobu artykulacji. Wywołując spółgłoskę, wypowiadamy ją kilkakrotnie i dość głośno, aby zaprezentować prawidłowy dźwięk.

Głoska [r] jest przedniojęzykowo-dziąsłowa, drżąca, ustna, twarda i dźwięczna. Przy jej wymowie koniec języka wibruje przy górnych dziąsłach, boki przylegają

do wewnętrznych powierzchni górnych zębów i dziąseł. Dźwięk ten może być opuszczany, zamieniany (np. na „j”, „l”) albo wymawiany gardłowo, policzkowo, wargowo, międzyzębowo czy bocznie.

I. Ćwiczenia narządów mowy:

- rozszerzanie warg w uśmiechu,
- „malowanie sufitu” – podniebienia – językiem,
- unoszenie szerokiego języka do wałka dziąsłowego,
- naśladowanie ssania cukierka czubkiem języka,
- „kłaskanie” szerokim językiem,
- „wypychanie” językiem zbliżonych zębów,
- unoszenie szerokiego, luźnego języka do górnych dziąseł i wydmuchiwanie powietrza na przód języka z jednoczesnym wymawianiem [t].

II. Przygotowanie do wywołania głoski:

(patrz: korygowanie wymowy [tr, dr])

Warto więc w etapie przygotowawczym uwzględnić nie tylko ćwiczenia uwrażliwiające miejsce artykulacji, ale również pionizujące język (szczególnie w przypadku artykulacji międzyzębowej!):

- uderzanie czubkiem języka po wałku dziąsłowym z jednoczesnym wymawianiem [ttttt], [dddd], [nnnn] najpierw powoli, potem coraz szybciej (usta otwarte, rozszerzone w uśmiechu, nieruchome),

- uderzanie czubkiem języka po wałku dźwiękowym z jednoczesnym wymawianiem [tdn – tdn - tdn] najpierw powoli, potem coraz szybciej (usta otwarte, rozszerzone w uśmiechu, nieruchome),

- uderzanie czubkiem języka po wałku dźwiękowym z jednoczesnym wymawianiem [t-da, t-de, t-du, t-do] najpierw powoli, potem coraz szybciej (usta otwarte, rozszerzone w uśmiechu, nieruchome),

- uderzanie czubkiem języka po wałku dźwiękowym z jednoczesnym wymawianiem [d-da, d-de, d-du, d-do] najpierw powoli, potem coraz szybciej (usta otwarte, rozszerzone w uśmiechu, nieruchome).

- w trakcie wymowy [l] lekko podbijamy brodę lub potrącamy palcem pod czubkiem rozluźnionego języka dziecka (język szeroki, uniesiony do górnych dziąseł),

- wymawiamy [d] lekko i delikatnie, język jest luźny, szeroki i napięty w tylnej części, aby można było wprawić w drgania jego czubek,

- jeśli dziecko ma wywołane zbitki [tr, dr], naśladujemy naturalne dźwięki z otoczenia: [trrr, frrr, prrr, brrr], potem pomijamy spółgłoski towarzyszące i wydłużamy drgania.

III. Ćwiczenia słuchu fonematycznego:

Kłaśnij w ręce, gdy usłyszysz [r] (przykładowa lista słów: rok, lok, ryba, rama, kot, pole, pora, mur, mól, worek, panda, lampa, kora, rów, rura, koper itp.)

IV. Ćwiczenia artykulacyjne:

- sylaby-logotomy:

ra, ro, ru, re, ry

ara, oro, uru, ere, yry

- wyrazy:

rok, raj, ruch, ryba, rama, rogi, rasa, rosa, ropucha, rabarbar

kora, para, pora, kara, nora, worek, nurek, ogórek, biuro, marchew

wir, mur, chór, bór, ser, koper, kaptur, szczur, potwór, otwór

- związki:

wierny Azor
pora roku
chory Romek
rower Arka
numer czwarty
urodziny Marii
czerwony ręcznik
skarb piratów
herbata z cukrem
obrany ogórek

- zdania:

Jurek wyrwał marchew z ogródka.
Na biurku Renaty rozsypały się różne przybory.
Artystka malarka portretowała generała.
W środę zrobię rogaliki z lukrem.
Czarny baran rozbił garnek z rosółem.
W kolorowej kurtce zrobiła się dziura.
Weronika z Marylką zbierają borowiki i kurki.
Marta karmi rybki w akwarium.

V. Wiersze, teksty (dopiero gdy głoska będzie utrwalona w powyższym materiale).

VI. Ćwiczenia utrwalające:

1. Utwórz liczbę pojedynczą o podanych wyrazów, ułóż zdania:

rowery –	ryby -
rury –	ramy -
rumaki –	ręce -
litery –	figury -
pióra –	szczury -
pomidory -	dziury –

2. Utwórz zdrobnienia od podanych wyrazów, ułóż zdania:

rak – raczek	ogórek -
kalafior –	ser -
wtorek –	kufer -
renifer –	makaron -
mur –	parówka -
sarna -	herbata -

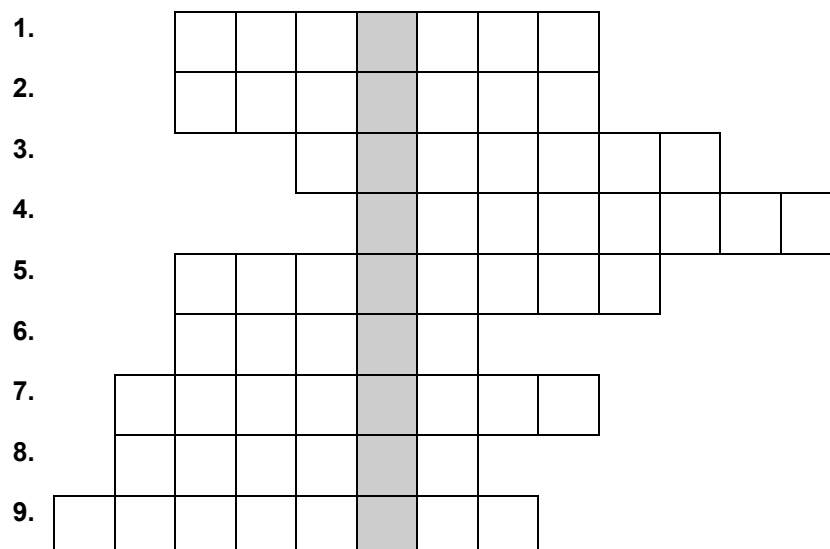
3. Wstaw wyrazy odpowiednio do tabelki, ułóż zdania:

rynna, rysuje, nora, Radom, rekin, rymować, rakieta, piorun, parkujemy, robi, piórnik, górnik, uroda, rozdawał, park, karmić

RZECZOWNIK	CZASOWNIK

--	--

4. Rozwiąż krzyżówkę, zilustruj hasło; ułóż zdania z wpisywanymi wyrazami.

1. Domek zbudowany dla ptaków.
2. Chroni nas przed deszczem lub słońcem; zapomniała go Ola, kiedy poszła do przedszkola.
3. U niego możemy ściąć włosy lub zrobić sobie fryzurę na jakąś uroczystość.
4. Dzień tygodnia przed piątkiem.
5. Trujący grzyb – czerwony w białe plamki.
6. Zatyczka do butelki lub uliczny.
7. Miesiąc, w którym kończy się rok szkolny.
8. Pracowity jak
9. Stolica Polski.

HASŁO:

5. Ułóż zdania z rozsypanek wyrazowych, zapisz, odczytaj:

prezenterem	jest	Srebrna	wartościowym	bardzo	broszka	na urodziny
kurtkę	i	sweter	w pomarańczowy	czarną	Marek	ubrał się
fryzurę	ma	Darek	potarganą	rudą	brodę	i strasznie
czarne	i	wrony	gawrony	mają	Kruki	piórka
urodziny	na	Karola	truskawkowy	tort	zrobiła	Marysia
marchewka	z	są:	z groszkiem	rosół	z kury	W garnkach

Opracowała: Aleksandra Wejman, logopeda

